

**Disiplin Mahkemeleri Kuruluşu, Yargılama Usulü ve Disiplin Suç ve Cezaları Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/580)**

*Not : Tasarı Başkanlığca; Millî Savunma ve Adalet komisyonlarına havale edilmiştir.*

T.C.

Başbakanlık

4.4.2003

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/196-279/1474

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

**Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İçtüzüğü'nün 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulunca uygun görülmüştür.**

**Gereğini arz ederim.**

*Recep Tayyip Erdoğan*

**Başbakan**

**LİSTE**

<u>Esas No.</u>	<u>Hükümsüz Sayılan Kanun Tasarılarının Adı :</u>
1/379	Askerlik Kanunu Tasarısı
1/381	Harp Araç ve Gereçleri ile Silah, Mühimmat ve Patlayıcı Madde Üreten Sanayi Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Kanun Tasarısı
1/383	Savunma Sanayii Güvenliği Kanunu Tasarısı
1/386	Türk Silahlı Kuvvetleri Stratejik Hedef Planının Gerçekleştirilmesi Maksadıyla Gelecek Yıllara Sari Taahhütlere Girişme Yetkisi Verilmesi Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
1/390	Türk Silahlı Kuvvetlerinde İlk Nasıp İstihkakına İlişkin Kanun Tasarısı
1/397	Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı
1/402	Türkiye Cumhuriyeti Ordusu Subay, Askeri Memur ve Muadilleriyle Astsubayların Giyeceğine Dair Kanunun bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı
1/469	Sıtma ve Frengi İlaçları İçin Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı
1/553	Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
1/581	Memleket İçi Düşmana Karşı Silahlı Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı

<u>Esas No.</u>	<u>Hükümsüz Sayılan Kanun Tasarılarının Adı :</u>
1/602	Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu ile Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
1/623	Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
1/820	Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
1/863	Türk Silahlı Kuvvetleri Hasta Beslenme Kanunu Tasarısı
1/908	Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
1/920	Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
1/935	Türk Silahlı Kuvvetleri Stratejik Hedef Planının Gerçekleştirilmesi Maksadıyla Gelecek Yıllara Sari Taahhütlere Girişme Yetkisi Verilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
1/937	Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
1/953	İstiklâl Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Verilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
1/1010	Askerî Hâkimler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
<b>1/1025</b>	<b>Disiplin Mahkemeleri Kuruluşu, Yargılama Usulü ve Disiplin Suç ve Cezaları Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı</b>
1/1035	Bazı Askerî Hastanelere Döner Sermaye Tahsisine Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı
1/1037	Meslekî Eğitim Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı

T.C.  
Başbakanlık  
Kanunlar ve Kararlar  
Genel Müdürlüğü  
Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-422/3984

17.7.2002

### TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 8.5.2002 tarihinde kararlaştırılan “Disiplin Mahkemeleri Kuruluşu, Yargılama Usulü ve Disiplin Suç ve Cezaları Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

### GENEL GEREKÇE

Anayasamızın “Askerî yargı” başlıklı 145 inci maddesi, “Askerî yargı, askerî mahkemeler ve disiplin mahkemeleri tarafından yürütülür.” hükmünü amirdir.

16.6.1964 tarihli ve 477 sayılı Disiplin Mahkemeleri Kuruluşu, Yargılama Usulü ve Disiplin Suç ve Cezaları Hakkında Kanun uyarınca disiplin mahkemesi; alay, tümen, kolordu (Deniz ve Havada eşidi), ordu komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Kuvvet Komutanlıkları ile Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarlığı ve Genelkurmay Başkanlığı teşkilâtında kurulmaktadır. Jandama Genel Komutanlığının, Kuvvet Komutanlıklarının ve Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarının göstereceği lüzum üzerine veya doğrudan doğruya Genelkurmay Başkanlığınca, diğer komutanlıklar veya askerî kurum amirlikleri teşkilâtında da disiplin mahkemesi kurulabilmektedir.

Teşkilâtında disiplin mahkemesi kurulan komutanlıklar veya askerî kurum amirlikleri ile Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarlığında, askerî savcılar ve adli müşavirler arasından atanmış bir disiplin subayı bulunması gerekmektedir. Refakatinde adli müşavir bulunan kıt’a komutanlığı ve askerî kurum amirliği nezdinde kurulan disiplin mahkemelerinde disiplin subaylığı görevi, bu adli müşavir veya yardımcıları tarafından yapılmaktadır. Askerî savcılar ve adli müşavirler arasından atanmış olan disiplin subayının veya bu görevi yapan adli müşavir yahut yardımcısının bulunmaması ya da görevini yapmasını engelleyici sebeplerin var olması halinde disiplin subaylığı görevi, diğer bir sınıf subayı tarafından yerine getirilmeye çalışılmaktadır.

25.10.1963 tarihli ve 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununda 9.10.1996 tarihli ve 4191 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle, subay ve astsubaylar dışındaki asker kişilerin suçlarına ait suç evraklarına soruşturma emri verebilme yetkisi, askerî hâkim sınıfından olan adli müşavirlere devredilmiştir.

Teşkilâtında disiplin mahkemesi kurulan birlik komutanları ve askerî kurum amirlerinin usule dair işlemlerdeki yetkilerini, 4191 sayılı Kanun paralelinde, askerî hâkim sınıfından olan disiplin subaylarına devredilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Tasarı ile; disiplin mahkemelerinin asgari tugay seviyesinde kurulabilmesi, aynı garnizonda birden fazla disiplin mahkemesi bulunması halinde bunların birleştirilebilmesi; askerî hâkim

sınıfından olan disiplin subaylarının komutan veya askerî kurum amirlerine hukukî konularda danışmanlık yapabilmelerine imkân tanınması; Kanununun 41 inci maddesinde yer verilen “jandarma uzatmalı ve uzman erbaş” ibaresi yerine, 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanunu ve 3466 sayılı Uzman Jandarma Kanununa uygun olarak “uzman jandarma ve uzman erbaş” ifadesine yer verilmesi; ayrıca, bahse konu Kanunda “Kısa Süreli Kaçma” ve “Kısa Süreli İzin Süresini Geçirme” suçlarını mükerrer işleyen personele verilecek ceza miktarlarında, 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 66 ncı maddesindeki mevcut düzenlemeye paralel olarak artırımı gidilerek, mükerrer suç işleyen personel açısından bu cezaların caydırıcılık unsuruna işlerlik kazandırılması amaçlanmaktadır.

#### MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Madde ile; Türk Silâhlı Kuvvetlerinde ihtiyaç dışı kalan alay disiplin mahkemelerinin kaldırılması ve aynı garnizonda birden fazla disiplin mahkemesi bulunması halinde bunların birleştirilmesi suretiyle hizmette verimliliğin artırılması öngörülmektedir.

Madde 2. - Madde ile; askerî hâkim sınıfına mensup disiplin subaylarının, komutan veya askerî kurum amirlerine hukukî konularda danışmanlık yapabilmelerine imkân sağlanması amaçlanmaktadır.

Diğer taraftan, kolordu ve daha büyük (Deniz ve Hava Kuvvetleri ile Jandarma Genel ve Sahil Güvenlik Komutanlığında eşidi) kıt'a, karargâh ve askerî kurumlar ile Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarlığı teşkilâtında kurulan disiplin subaylıklarında birer yazı işleri müdürünün istihdam edilmesi öngörülmektedir.

Madde 3. - Madde ile; Tasarının birinci fıkrasında yapılan değişikliğe paralel olarak tugay veya eşidi komutanlıkları veya askerî kurum amirlikleri teşkilâtındaki disiplin mahkemelerinin, erden yüzbaşıya kadar (yüzbaşı dahil) askerler ile diğer asker kişileri yargılayabilmelerine imkân sağlanmaktadır.

Madde 4. - Mevzuata göre, hizmete mahsus ve değeri on beş bin lirayı geçmeyen eşyayı, özürsüz kaybedenler veya harap olmasına sebebiyet verenler hakkındaki istirdat ve maddî tazminat davalarına disiplin mahkemelerinde bakılmaktadır.

Hasar gören askerî hizmete mahsus eşyaların değeri, zaman içerisinde Türk Lirasının alım gücündeki eksilme nedeniyle on beş bin liranın çok üstüne çıktığından, genellikle bu tür suçların tamamına askerî mahkemelerde bakılmaktadır.

Maddede yer verilen on beş bin liranın, iki yüz elli milyon liraya yükseltilmesi ile 477 sayılı Kanuna işlerlik kazandırılması yanında askerî mahkemelerin de iş yoğunluğunun azaltılması amaçlanmıştır.

Madde 5. - Disiplin suçlarının hazırlık soruşturmaları askerî hâkim sınıfına mensup disiplin subayları tarafından yapılsa dahi, soruşturma neticesindeki usul işlemleri teşkilâtında disiplin mahkemesi kurulmuş bulunan komutan veya askerî kurum amiri tarafından yapılmaktadır.

Teşkilâtında askerî mahkeme kurulan komutan veya askerî kurum amirlerince subay ve ast-subayların işledikleri suçlar hariç olmak üzere, diğer asker kişilerin işledikleri askerî mahkemelerin görev alanına giren suçlarla ilgili soruşturma yetkileri, askerî hâkim sınıfına mensup ve aynı zamanda disiplin subayı olarak görev yapan adli müşavirlere devredilebilmektedir. Ancak, komutan veya askerî kurum amirlerince disiplin suçları ile ilgili yetki devredilememektedir.

Madde ile, 25.10.1963 tarihli ve 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununda 9.10.1996 tarihli ve 4191 sayılı Kanunla yapılan değişikliğe paralel olarak, subay ve astsubay dışındaki asker kişiler hakkında açılan disiplin hazırlık soruşturması ile ilgili olarak, askerî hâkim sınıfına mensup disiplin subaylarına yazılı yetki verilebilmesi ve işlemlerin askerî hâkim sınıfına mensup disiplin subayları tarafından da yapılabilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 6. - 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu uyarınca, subay ve astsubayların işledikleri suçlar dışında kalan diğer asker kişilerin işledikleri askerî mahkemelerin görev alanına giren suçlarla ilgili kovuşturma yetkileri, komutanlar tarafından askerî hâkim sınıfına mensup adli müşavirlere devredilmemesine rağmen; disiplin subayı olarak görev yaparlarken, bu kişiler 477 sayılı Kanundaki suçlarla ilgili hiçbir karar verememektedir.

Kanunun 15 inci maddesinde yapılan değişikliğe paralel olarak 17 nci maddesinde yapılan değişiklik ile mahkeme toplanma emri yetkisinin, askerî hâkim sınıfına mensup disiplin subaylarına devredilmesinin yerinde olacağı değerlendirilmekte ve maddede bu yönde değişiklik yapılmaktadır.

Madde 7. - 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu uyarınca askerî mahkemeler tarafından verilen hükümlerin kesinleştirme işlemleri, askerî mahkeme kıdemli hâkimi tarafından yapılmakta; görev ve yetki itibarıyla askerî mahkemelerin altında yer alan disiplin mahkemesi hükümlerinin kesinleştirme işlemleri ise nezdinde disiplin mahkemesi kurulu bulunan komutan veya askerî kurum amiri tarafından yapılmaktadır. Madde ile; kanunlar arasındaki bu çelişkinin ortadan kaldırılması ve komutanların iş yükünün azaltılması amaçlanmaktadır.

Madde 8. - 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 24 üncü maddesinde 4551 sayılı Kanun ile değişiklik yapılarak uzman jandarma ve uzman erbaşlar ile sivil personel hakkındaki göz ve oda hapsi cezalarının infaz şeklinin subay ve astsubaylar gibi olacağı hüküm altına alınmıştır.

Madde ile aynı statüdeki kişilere disiplin mahkemelerince verilecek göz ve oda hapsi cezalarının infaz şeklinin, Askerî Ceza Kanununa paralel hale getirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 9. - 477 sayılı Kanunun 41 inci maddesinde jandarma uzatmalı ve uzman çavuşları hakkında rütbenin geri alınması cezasının kendi özel kanunlarına göre uygulanacağı belirtilmektedir.

635 sayılı Uzman Jandarma Kanunu, 3466 sayılı Uzman Jandarma Kanununun 35 inci maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. Diğer taraftan, 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanunu ile de; uzman çavuş ve uzman onbaşların temini, hizmet şartları, görev ve hakları, yükümlülükleri ile ilgili hususlar düzenlenmiştir.

Madde ile; Kanunun 41 inci maddesinin mevzuata uygun hale getirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 10. - 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 165 inci ve 171 inci maddesine bağlı cetvelde 4551 sayılı Kanun ile değişiklik yapılarak disiplin amirlerine uzman jandarma ve uzman erbaşlar hakkında göz hapsi cezası verebilme yetkisi tanınmıştır.

Disiplin amirlerinin yetkilerine paralel olarak madde ile aynı statüdeki kişilere, disiplin mahkemelerince de göz hapsi cezası verebilme yetkisi tanınmasının uygun olacağı değerlendirilmekte ve maddede bu yönde değişiklik yapılmaktadır.

Madde 11. - 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 66 ncı maddesinde düzenlenen "firar ve izin tecavüzü" suçunu, mükerrer olarak işleyenler hakkında cezanın artırılacağı belirtildiği halde, 477 sayılı Kanunun 50 nci maddesinde nitelik itibarıyla aynı olan "kısa süreli kaçma ve izin süresini geçirme" suçlarını mükerrer işleyenler hakkında herhangi bir ceza artırımı öngörülmemiştir.

Madde ile; anılan suçları ilk kez işleyenler ile birden çok işleyenlerin aynı maddeye göre cezalandırılmaları, ceza adaletine uygun olmadığı için, mükerrer suç işleyenlere uygulanacak cezaî müeyyidenin ağırlaştırılması öngörülmektedir.

Madde 12. - Mevzuata göre, hizmete mahsus ve değeri on beş bin lirayı geçmeyen eşyayı, özürsüz kaybedenler veya harap olmasına sebebiyet verenler hakkındaki istirdat ve maddî tazminat davalarına disiplin mahkemelerinde bakılmaktadır.

Hasar gören askerî hizmete mahsus eşyaların değeri, zaman içerisinde Türk Lirasının alım gücündeki eksilme nedeniyle on beş bin liranın çok üstüne çıktığından, 477 sayılı Kanunun 52 nci maddesinin uygulama alanı kalmamış ve neredeyse bu tür suçların tamamına askerî mahkemelerde bakılır hale gelmiştir.

Maddede yer verilen on beş bin liranın, iki yüz elli milyon liraya yükseltilmesi ile 477 sayılı Kanuna işlerlik kazandırılması yanında askerî mahkemelerin de iş yoğunluğunun azaltılması amaçlanmıştır.

Madde 13. - 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununda 4551 sayılı Kanun ile değişiklik yapılarak, "askerî memur" ibaresi Kanun metninden çıkarılmıştır. Madde ile, 477 sayılı Kanun, Askerî Ceza Kanununa paralel hale getirilmektedir.

Madde 14. - Yürürlük maddesidir.

Madde 15. - Yürütme maddesidir.

## Adalet Komisyonu Raporu

*Türkiye Büyük Millet Meclisi*

*Adalet Komisyonu*

*Esas No. : 1/580*

*Karar No. : 24*

1.5.2003

### TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınızca 15.4.2003 tarihinde tâli komisyon olarak Millî Savunma Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilmiş olan “Disiplin Mahkemeleri Kuruluşu, Yargılama Usulü ve Disiplin Suç ve Cezaları Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/580)”, Komisyonumuzun 1.5.2003 tarihli 17 nci birleşiminde Millî Savunma Bakanı Sayın Vecdi Gönül ile Adalet ve Millî Savunma bakanlıklar temsilcilerinin de katılmalarıyla incelenip görüşülmüş, geneli üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasından sonra maddelerine geçilmesi kabul edilmiş ve Tasarı, Bakanlar Kurulundan gelen şekli ile aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Köksal Toptan</i>	<i>Halil Özyolcu</i>	<i>Ramazan Can</i>
Zonguldak	Ağrı	Kırıkkale
Kâtip	Üye	Üye
<i>Hasan Kara</i>	<i>Mehmet Ziya Yergök</i>	Feridun Fikret Baloğlu
Kilis	Adana	Antalya
		(Toplantıya katılmadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Orhan Yıldız</i>	<i>Semiha Öyüş</i>	<i>Feridun Ayvazoğlu</i>
Artvin	Aydın	Çorum
	(Toplantıya katılmadı)	
Üye	Üye	Üye
<i>Muzaffer Külcü</i>	<i>Mahmut Durdu</i>	<i>Esat Canan</i>
Çorum	Gaziantep	Hakkâri
Üye	Üye	Üye
<i>Recep Özel</i>	<i>Ahmet Güryüz Ketenci</i>	<i>Mehmet Yılmazcan</i>
Isparta	İstanbul	Kahramanmaraş
Üye	Üye	Üye
Hakkı Köylü	<i>Harun Tüfekçi</i>	<i>Kerim Özkul</i>
Kastamonu	Konya	Konya
(Toplantıya katılmadı)		
Üye	Üye	Üye
Muharrem Kılıç	<i>İsmail Bilen</i>	<i>Orhan Eraslan</i>
Malatya	Manisa	Niğde
(Toplantıya katılmadı)		
Üye	Üye	Üye
Ömer Kulaksız	Mehmet Nuri Saygun	<i>Bekir Bozdağ</i>
Sivas	Tekirdağ	Yozgat
(Toplantıya katılmadı)	(Toplantıya katılmadı)	

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**DİSİPLİN MAHKEMELERİ KURULUŞU,  
YARGILAMA USULÜ VE DİSİPLİN SUÇ  
VE CEZALARI HAKKINDA KANUNUN  
BAZI MADDELERİNDE DEĞİŞİKLİK  
YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1. - 16/6/1964 tarihli ve 477 sayılı Disiplin Mahkemeleri Kuruluşu, Yargılama Usulü ve Disiplin Suç ve Cezaları Hakkında Kanunun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 1. - Disiplin mahkemesi; tugay ve daha büyük (Deniz ve Hava Kuvvetleri ile Jandarma Genel ve Sahil Güvenlik Komutanlığında eşidi) kıt’a, karargâh ve askerî kurumlar ile Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarlığı teşkilâtında kurulur. Sahil Güvenlik Komutanının, Jandarma Genel Komutanının, kuvvet komutanlarının ve Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarının göstereceği lüzum üzerine veya doğrudan doğruya Genelkurmay Başkanlığınca, diğer komutanlıklar, karargâhlar veya askerî kurum amirlikleri teşkilâtında da disiplin mahkemesi kurulabilir.

Aynı garnizonda; birden fazla disiplin mahkemesi kurulması gereken kıt’a komutanlığı, karargâh ve askerî kurum amirlikleri bulunursa, Genelkurmay Başkanlığınca yeteri kadar disiplin mahkemesi kurulması ile yetinilebilir.”

MADDE 2. - 477 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrası ile üçüncü fıkrasının ilk cümlesi ve dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Teşkilâtında disiplin mahkemesi kurulan komutanlıklar veya askerî kurum amirlikleri ile Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarlığında; yardımcılığı kaldırılan askerî hâkim sınıfına mensup subaylar arasından atanmış bir disiplin subayı bulunur. Askerî hâkim sınıfına mensup disiplin subayları, komutanlık ve askerî kurum amirliklerinin aynı zamanda hukuk müşaviridirler.”

“Askerî hâkim sınıfına mensup subaylar arasından atanmış olan disiplin subayının veya bu görevi yapan adlî müşavir veya yardımcısının bulunmaması yahut görevini yapmasını engelleyici sebeplerin var olması hâlinde disiplin subaylığı görevini diğer bir sınıf subayı yapabilir.”

ADALET KOMİSYONUNUN  
KABUL ETTİĞİ METİN

**DİSİPLİN MAHKEMELERİ KURULUŞU,  
YARGILAMA USULÜ VE DİSİPLİN SUÇ  
VE CEZALARI HAKKINDA KANUNUN  
BAZI MADDELERİNDE DEĞİŞİKLİK  
YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1. - Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. - Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.



(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Adalet Komisyonunun  
Kabul Ettiği Metin)

“Disiplin subaylıklarında ve disiplin mahkemelerinde tutanak kâtipliği yapmak üzere yeteri kadar asker kişi kullanılır. Kolordu ve daha büyük (Deniz ve Hava Kuvvetleri ile Jandarma Genel ve Sahil Güvenlik Komutanlığında eşidi) kıt’a, karargâh ve askerî kurumlar ile Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarlığı teşkilâtında kurulan disiplin subaylıklarında birer yazı işleri müdürü görev yapar.”

MADDE 3. - 477 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tugay veya eşidi komutanlıkları veya askerî kurum amirlikleri teşkilâtındaki disiplin mahkemeleri erden yüzbaşısı kadar (yüzbaşısı dahil) askerler ile diğer asker kişileri.”

MADDE 4. - 477 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin 1/7/1982 tarihli ve 2688 sayılı Kanunla değişik birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanunun 52 nci maddesinde yazılı disiplin suçlarından doğan ve iki yüz elli milyon lirayı geçmeyen istirdat ve maddî tazminat davalarına da disiplin mahkemelerinde bakılır.”

MADDE 5. - 477 sayılı Kanunun 15 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Subay ve astsubay dışındaki asker kişileri hakkında açılan disiplin hazırlık soruşturması sonunda, birinci fıkrada belirtilen işlemler ile ilgili olarak, askerî hâkim sınıfına mensup disiplin subaylarına yazılı yetki verilebilir.”

MADDE 6. - 477 sayılı Kanunun 17 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Subay ve astsubaylar dışındaki asker kişilerin davalarında, disiplin mahkemesini toplama yetkisi, askerî hâkim sınıfından olan disiplin subaylarına yazılı olarak verilebilir.”

MADDE 7. - 477 sayılı Kanunun 37 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 37. - Disiplin mahkemelerince verilen hükümlerden süresi içinde itiraz olunmayan veya itiraz olunup da üst disiplin mahkemesince hakkındaki itiraz sonuçlanan hükümler kesinleşir. Bu hükümlerin yerine getirilmesi lüzumu, disiplin mahkemesi başkanı tarafından hüküm altına alınır ve imza edilir.”

MADDE 3. - Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. - Tasarının 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. - Tasarının 5 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. - Tasarının 6 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. - Tasarının 7 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 8. - 477 sayılı Kanunun 38 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (D) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

“(A) Subaylar, astsubaylar, sivil personel, uzman jandarma ve uzman erbaşlar hakkında:

I. Göz hapsi cezalarında:

a) Resmî daire, kışla, eğitim alanları ile sair yerlerdeki hizmetlerine devam ederler.

b) Hizmetin bitiminden sonra hiçbir yere gidemezler. Kışlada veya resmî odalarda kalırlar.

c) Hizmete ilişkin olanlar dışında hiçbir ziyaret kabul edemezler.

II. Oda hapsi cezalarında:

a) Mümkün olduğu takdirde, cezayı tek başlarına belirli bir hapis odasında geçirirler.

b) Emir veremezler.

c) Genel hizmet yapamazlar.”

MADDE 9. - 477 sayılı Kanunun 41 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Uzman jandarmalar ve uzman erbaşlar hakkında, rütbenin geri alınması hususunda, özel kanunlarının hükümleri uygulanır.”

MADDE 10. - 477 sayılı Kanunun 46 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 46. - Oda hapsi bütün asker kişilere; göz hapsi ise subaylara, astsubaylara, sivil personele, uzman jandarmalara ve uzman erbaşlara verilir.”

MADDE 11. - 477 sayılı Kanunun 50 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 50. - Kıt'asından veya görev yerinden kaçanlardan altı gün içinde kendiliğinden gelenler on günden bir aya kadar oda hapsi cezası ile cezalandırılır. Bu eylem görevli iken işlenmiş veya silâh, mühimmat, donatım veya bir askerî taşıma aracı birlikte götürülmüş yahut mükerrer olarak işlenmiş ise yirmi günden iki aya kadar oda hapsi cezası verilir.

İzin süresini özürsüz altı güne kadar geçirenler yedi günden bir aya kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılır. Bu eylem mükerrer olarak işlenmiş ise yirmi günden iki aya kadar oda hapsi veya göz hapsi cezası verilir.”

(Adalet Komisyonunun  
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 8. - Tasarının 8 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. - Tasarının 9 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. - Tasarının 10 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. - Tasarının 11 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 12. - 477 sayılı Kanunun 1/7/1982 tarihli ve 2688 sayılı Kanunla değişik 52 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 52. - Hizmete mahsus ve değeri iki yüz elli milyon lirayı geçmeyen eşyayı özürsüz kaybedenler veya harap olmasına sebebiyet verenler, eşyanın değeri de göz önünde bulundurularak iki aya kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 13. - 477 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer verilen “askerî memur” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 14. - Bu Kanun yayımı tarihinden iki ay sonra yürürlüğe girer.

MADDE 15. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Adalet Komisyonunun  
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 12. - Tasarının 12 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13. - Tasarının 13 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. - Tasarının 14 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. - Tasarının 15 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

*Bülent Ecevit*

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd. V.

*Prof. Dr. Ş. Üşenmez*

Devlet Bakanı

*K. Derviş*

Devlet Bakanı

*Prof. Dr. Ş. S. Gürel*

Devlet Bakanı

*M. Yılmaz*

Devlet Bakanı V.

*M. Yılmaz*

Devlet Bakanı

*F. Ünlü*

Adalet Bakanı

*Prof. Dr. H. S. Türk*

Dışişleri Bakanı

*İ. Cem*

Bayındırlık ve İskân Bakanı

*Prof. Dr. A. Akcan*

Tarım ve Köyişleri Bakanı

*Prof. Dr. H. Y. Gökalp*

En. ve Tab. Kay. Bakanı V.

*E. S. Gaydah*

Orman Bakanı

*Prof. Dr. N. Çağan*

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

*H. H. Özkan*

Devlet Bakanı

*Prof. Dr. T. Toskay*

Devlet Bakanı

*F. Bal*

Devlet Bakanı

*Prof. Dr. R. Mirzaoğlu*

Devlet Bakanı

*Prof. Dr. Ş. Üşenmez*

Devlet Bakanı V.

*F. Bal*

Millî Savunma Bakanı V.

*Prof. Dr. R. Mirzaoğlu*

Maliye Bakanı

*S. Oral*

Sağlık Bakanı V.

*Prof. Dr. H. Y. Gökalp*

Çalışma ve Sosyal Gtüv. Bakanı

*Y. Okuyan*

Kültür Bakanı

*M. İ. Talay*

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

*M. Yılmaz*

Devlet Bakanı V.

*M. Taşar*

Devlet Bakanı

*N. Arseven*

Devlet Bakanı

*Dr. Y. Karakoyunlu*

Devlet Bakanı

*E. S. Gaydah*

Devlet Bakanı V.

*M. İ. Talay*

İçişleri Bakanı

*R. K. Yücelen*

Millî Eğitim Bakanı

*M. Bostancıoğlu*

Ulaştırma Bakanı

*O. Yural*

Sanayi ve Ticaret Bakanı

*A. K. Tanrıkulu*

Turizm Bakanı

*M. Taşar*

Çevre Bakanı

*F. Aytakin*

